

2018-10-16

KUVAILEVAN METATIEDON ASIAANTUNTIJARYHMÄN KOKOUS

Aika: 16.10.2018 klo 10.05-16

Paikka: Kansalliskirjasto, Fabianian kokoushuone

Läsnä: Pia Backman (Åbo Akademi Bibliotek), Ville Huhtala (Helsingin yliopiston kirjasto), Katja Hyvärinen (Itä-Suomen yliopiston kirjasto), Minna Kantanen (Kansalliskirjasto), Sini Neuvonen (Espoon kaupunginkirjasto), Anne-Mari Salmela (Turun yliopiston kirjasto), Jaana Uurasjärvi (Eduskunnan kirjasto), Anna Viitanen (Turun kaupunginkirjasto) ja Kiti Vilkki-Eriksson (Kansalliskirjasto), Ulla Ikäheimo (Kansalliskirjasto) 13-

Kutsuttuina asiantuntijoina: Katri Riiheläinen (Kirjastopalvelu), Minttu Hurme (Kansalliskirjasto)

Poissa: Silja Saarikoski (Seinäjoen ammattikorkeakoulun kirjasto), Sirpa Janhonen (Varastokirjasto)

Yhteiskokous Kuvailustandardiryhmän kanssa klo 13-14

- 1. Edellisen kokouksen pöytäkirja
- 2. Ilmoitusasiat
- 3. Yhteiskokous kuvailustandardiryhmän kanssa klo 13-14
- 4. MARC 21 -sovellusohje
 - 4.1 Elokuvien kuvailuohjeen nimi muutettu Videotallenteiden RDA-ohjeeksi
 - 4.2 Keventämislinjaukset sovellusohjeeseen
 - 4.3 Aineiston kuvitus ja kuvien värillisyy
- 5. Voyager ja Aleph
- 6. Kirjastojen kysymyksiä
 - 1) Kysymys: Suhteiden merkitseminen, kenttien 700, 730, 740 ja 775 käyttö?
 - 2) Kysymys: Milloin tehdään uusi kuvailu (videotallenteissa)?
 - 3) Kysymys: Boxi, jossa useita CD-äänilevyjä, joista yksi MP3 ja tällä MP3:lla oma ISBN
 - 4) Kysymys: Miten merkitään moniviestimen 300 kenttä?
 - 5) Kysymys: Mitä merkitään 240 kenttään jos alkuteos kiinankielinen eikä sitä mainita julkaisussa?
 - 6) Kysymys: 700 osakenttien käyttö?
- 7. Seuraava kokous

1. Edellisen kokouksen pöytäkirja

Hyväksyttiin.

2. Ilmoitusasiat

Kuvailun tiedotuspäivät pidettiin 23.-24.10. Esitystallenteet ja materiaalit löytyvät [ohjelmasisivulta](#).

HAMK on vaihtanut kirjastojärjestelmän Voyagerista Kohaan 23.10.2018.

Talonmiehen tuokio 15.11. klo 14-15 etäyhteydellä, [ilmoittautuminen](#) 13.11. mennessä.

Kansalliskirjasto tarjoaa RDA Toolkitin ilmaiseksi kirjastojen käyttöön vuonna 2019. Lisenssineuvottelut ovat käynnistyneet, joten tarkka aloitusaika ei ole vielä tiedossa.

Kansalliskirjasto on hankkinut ruotsinkielisen Metatietosanaston ylläpidon vuonna 2018 Åbo Akademista. Yhteistyö jatkuu ja Kansalliskirjasto hankkii jatkossa Metatietosanaston ruotsinkielisten termien vuosittaisen ylläpidon Åbo Akademista.

3. Yhteiskokous kuvailustandardiryhmän kanssa klo 13-14

- Asialista: <https://www.kiwi.fi/x/cYyyBQ>
- Sovittiin että Marja-Liisa Seppälä tulee KUMEn kokoukseen 13.12. klo 14-15

4. MARC 21 -sovellusohje

4.1 Elokuvien kuvailuohjeen nimi muutettu Videotallenteiden RDA-ohjeeksi

Alunperin ohje on ollut vain elokuvateatterielokuvista ja televisiosarjoista tehdyille videotallenteille. Jatkossa ohjetta täydennetään niin, että sieltä löytyy ohjeita myös esim. dokumenttielokuvatallenteiden kuvailuun.

4.2 Keventämislinjaukset sovellusohjeeseen

RDA-sovellusohje ja aineistokohtaiset ohjeet päivitetään syksyn aikana vastaamaan vuonna 2018 tehtyjä linjauksia. Työryhmä käy läpi keventämislinjaukset ja päivittää muutokset ohjeisiin (RDA sovellusohje ja aineistokohtaiset RDA-kuvailuohjeet) pienryhmän (Kiti Vilkki-Eriksson, Ville Huhtala, Minna Kantanen) valmistelun pohjalta.

4.3 Aineiston kuvitus ja kuvien värillisyy

KUMEAlle on tullut useita kyselyjä aineiston kuvituksen/kuvien värillisyyden merkitsemisestä. Päätettiin laatia Metatietosanastoon lista termeistä, joilla ilmaistaan erityyppiset kuvitukset ja värillisyydet (Kiti Vilki-Eriksson). Tämän jälkeen voidaan päivittää RDA-sovellusohjetta.

5. Voyager ja Aleph

- Alephin tag information -välilehdellä näkyvä MARC21-formaatin suomennos on päivitetty.
- Äänitteiden 007-kentän lomaketta on täydennetty. 007 (S) Äänite merkkipaikan 007/01 vetoalikkoon on lisätty sieltä puuttunut arvo 'r' - online

6. Kirjastojen kysymyksiä

1) Kysymys: Suhteiden merkitseminen, kenttien 700, 730, 740 ja 775 käyttö?

Hei, pohdimme tänään luettelointityöryhmän kokouksessa kenttien 700, 730, 740 ja 775 käyttöä.

Suhteita voidaan ilmaista 700- ja 730-kentissä, muista painoksista 775- ja 500-kentissä, näyttää siltä, että 740-kenttääkin välillä käytetään kumpaankin. Kaiken kaikkiaan tietuissa näkee kaikkia näitä kenttiä käytettävän niin suhteiden kuin muiden painosten ilmaisemiseen, mikä ei aina ole varmaankaan ohjeitten vastaista.

Yhtenä esimerkkinä Melindan tietue [013618119](#), Sillat. Tietueessa oli 730-kentässä tieto päivityksestä, olisiko voitu käyttää kenttää 775?

Kaipaisimme esimerkkejä näistä kaikista kentistä, missä tapauksissa mitään kenttää suositellaan käytettäväksi (tietokirjallisuudessa, uusia nimekkeitä, ei kaunokirjallisuutta)?

Melindassa tietue näyttää tältä:

020 \$a 978-951-758-629-0 \$q sidottu

[24500 \\$a Sillat](#) : \$b suunnittelu, toteutus ja ylläpito / \$c toimituskunta: Pulkkinen Pekka, Aalto Olli-Pekka, Laaksonen Anssi, Rantala Sami, Söderqvist Marja-Kaarina, Tirkkonen Timo, Vilonen Vilonen, Åström Gunnar ; kirjoittajat: Pulkkinen Pekka [ja 42 muuta].

[250 \\$a \[Päivitetty versio\]](#)

264 1 \$a Helsinki : \$b Suomen Rakennusinsinöörien Liitto RIL ry, \$c 2018.

264 3 \$b Kirjakaari Oy

300 \$a 509 sivua : \$b kuvitettu ; \$c 26 cm

[4901 \\$a RIL, \\$x 0356-9403 ; \\$v 179-2018](#)

5050 \$a 1. Johdanto -- 2. Sillan peruskäsitteet ja siltatyypit -- 3. Siltahankkeen toteuttaminen -- 4. Sillansuunnittelu -- 5. Siltojen rakentaminen -- 6. Siltojen ylläpito -- 7. Siltojen korjaus ja vahventaminen.

520 \$a [Korvaa vuonna 1989 ilmestyneen käsikirjan. Julkaisun sisältö on uudistettu kokonaan ja siihen on lisätty uusia olennaisia aihepiirejä.](#) Kirja sisältää seuraavat pääkohdat: sillan peruskäsitteet ja siltatyypit, siltahankkeen toteuttaminen, sillansuunnittelu, siltojen rakentaminen, siltojen ylläpito, siltojen korjaus ja vahventaminen. Käsikirjassa kuvataan 2000-luvulla kehittyneet uudet suunnittelu-, toteutus-, ylläpito- ja korjausmenetelmät, esim. tietomallien, statikka- ja mitoitusohjelmien käyttöä, uusien siltojen rakenne- ja korjausratkaisuja sekä sillan toimivuuden seurantaa monitoroinnilla. Käsikirja on tarkoitettu kaikille siltahankeeseen osallistuville tahoille sekä oppimateriaaliksi alan opiskelijoille. -- Kustantaja.

7001 \$a Pulkkinen, Pekka, \$e kirjoittaja, \$e päätoimittaja.

7001 \$a Aalto, Olli-Pekka, \$e kirjoittaja, \$e toimittaja.

7001 \$a Laaksonen, Anssi, \$e kirjoittaja, \$e toimittaja. \$0 (FIN11)000173062

7001 \$a Rantala, Sami, \$e kirjoittaja, \$e toimittaja.

7001 \$a Söderqvist, Marja-Kaarina, \$e kirjoittaja, \$e toimittaja.

7001 \$a Tirkkonen, Timo, \$e kirjoittaja, \$e toimittaja.

7001 \$a Vilonen, Ilkka, \$e kirjoittaja, \$e toimittaja.

7001 \$a Åström, Gunnar, \$e toimittaja. \$0 (FIN11)000114144

7102 \$a Suomen rakennusinsinöörien liitto RIL.

[7300 \\$i Päivitetty versio teoksesta: \\$a Sillat. \\$f 1989 \\$9 SAVON<DROP>](#)

[7400 \\$a RIL 179-2018 \\$9 SAMK<KEEP> \\$9 HAMK<DROP>](#)

77608 \$i Verkkoinfo (PDF): \$z 9789517586306

[830 0 \\$a RIL / Suomen rakennusinsinöörien liitto, \\$x 0356-9403 ; \\$v 179.](#)

Vastaus: Vastausta varten oli käytettävissä vain aineiston kuvailu ja kansikuva, minkä takia kaikkia kuvailuun vaikuttavia seikkoja ei ole voitu ottaa huomioon.

Kuvailu täysin uutena teoksena

Koska "sisältö on uudistettu kokonaan ja siihen on lisätty uusia olennaisia aihepiirejä" voidaan ajatella teoskynnyksen ylittyneen, jolloin kuvailu tehdään uutena teoksena. Silloin korvautuneeseen teokseen viittaaminen:

RDA J.2.1 Viittaus teokseen

Merkittään sopiva termi luettelon termeistä kohdassa J.2.2-J.2.6 viittauksen kohteena olevan teoksen tunnisteeseen, **auktorisoidun hakutiedon** tai rakenteistetun kuvailun yhteyteen (katso 25.1).

Listalla (J.2.6 Edeltäjä-seuraaja-suhteet):

korvaa teoksen: Teos, jonka sisällön myöhempi teos korvaa. Myöhempi teos sisältää tavallisesti päivitettyä tietoa, joka korvaa vanhemman teoksen tiedon. Käytetään tavallisesti yksiosaisissa teoksissa, moniosaisissa monografioissa ja päivittyvissä julkaisuissa. (Vastavuoroinen suhde: korvaava teos)

käytettävissä ei ole teoksen auktoriteettitietuetta (kenttä 730), joten tähän varsin yleisnimekkeelliseen aineistoon on parempi käyttää rakenteistettua kuvailua (kenttä 775):

775 08 \$i Korvaa teoksen: \$t Sillat \$z 9517581963

tai täydellisemmällä kuvailulla

775 08 \$i Korvaa teoksen: \$t Sillat. \$d Hki : Suomen rakennusinsinöörien liitto RIL, 1989. \$h 390 sivua : kuvitettu, karttoja ; 22 cm \$k RIL, 0356-9403 ; 179 \$z 9517581963

Rakenteistetun kuvailun elementit on jäljennetty Fennican ISBD-aikaisesta tietueesta

Kuvailu uudistettuna ekspressiona

Jos oltaisiin päädytty siihen, että kyseessä on uudistettu versio (mikä tässä tapauksessa epätodennäköistä), niin silloin olisi voitu viitata aikaisempaan versioon:

J.3.1 Viittaus ekspression

Merkittään sopiva termi luettelon termeistä kohdassa J.3.2–J.3.6 viittauksen kohteena olevan ekspression tunnisteena, **auktorisoidun hakutiedon** tai rakenteistetun kuvailun yhteyteen (katso 26.1).

Listalla:

uudistetun version perustana: Teoksen ekspressio, jota on käytetty päivitetyn, korjatun tai laajennetun version perustana. (Vastavuoroinen suhde: uudistettu versio)

käytettävissä ei ole teoksen auktoriteettitietuetta (kenttä 730), joten tähän varsin yleisnimekkeelliseen aineistoon on parempi käyttää rakenteistettua kuvailua (kenttä 775):

775 08 ‡i Uudistetun version perustana: ‡t Sillat ‡z 9517581963

tai täydellisemmällä kuvailulla

775 08 ‡i Uudistetun version perustana: ‡t Sillat. ‡d Hki : Suomen rakennusinsinöörien liitto RIL, 1989. ‡h 390 sivua : kuvitettu, karttoja ; 22 cm ‡k RIL, 0356-9403 ; 179 ‡z 9517581963

Rakenteistetun kuvailun elementit on jäljennetty Fennican ISBD-aikaisesta tietueesta

Huom. Parempi:

250 ## ‡a [Uudistettu painos].

2) Kysymys: Milloin tehdään uusi kuvailu (videotallenteissa)?

Pystyykö ohjeistamaan milloin on tehtävä uusi kuvailu videotallenteissa? Tästä on ollut aikojen kuluessa kirjastoissa erilaisia käytäntöjä. Ongelma koskee esim. tilanteita, joissa Melindassa oleva tietue vastaa muuten täysin kuvailtavana olevaa manifestaatiota, mutta EAN-koodeissa on eroa. Kirjojen suhteen sovellusohjeessa todetaan että sidotun ja nidotun ISBN-tunnukset voidaan merkitä samaan tietueeseen, jos manifestaatiot eivät muuten eroa toisistaan. Entä kuinka suhtaudutaan tuotetunnusten eroihin?

Vastaus: Kaikki kuvailun kohteeseen kuuluvat, samaa manifestaatiota koskevat tunnukset (ISBN, EAN, tuotetunnus ...) voidaan haluttaessa merkitä yhteen tietueeseen, jolloin tunnuksen kenttää toistetaan. Mutta jos aineistojen sisällöissä on eroa, silloin pitää tehdä uusi tietue. Täydennetään ohjeet manifestatioiden tunnisteiden merkitsemisestä Videotallenteiden kuvailuohjeessa ja RDA-sovellusohjeessa (johdannoksi 02x-kenttien alkuun).

3) Kysymys: Boxi, jossa useita CD-äänilevyjä, joista yksi MP3 ja tällä MP3:lla oma ISBN

Onko oikein merkitä näin ja saisiko tällaisesta esimerkkejä äänikirjojen ohjeeseen?

020 ## ‡a 978-91-642-2293-0 ‡q CD-ljudskiva

020 ## ‡a 978-91-642-2294-7 ‡q CD-skiva (MP3)

Vastaus: Merkinnät Äänikirjaohjeen mukaisia, lisätään esimerkit ohjeeseen.

KUMEA tutkii lisää termejä CD-levy, CD-äänilevy, CD-ROM-levy jne. ja ohjeistaa niistä tarvittaessa tarkemmin.

4) Kysymys: Miten merkitään moniviestimen 300 kenttä?

NÄIN

300 ## ‡3 Nide ‡a 1 nide (38 sivua) : ‡b kuvitettu ; ‡c 21 cm

300 ## ‡3 CD-äänilevy ‡a 1 CD-äänilevy (65 min 49 s)

~~VAI~~

~~300 ## ‡3 Nide ‡a 38 sivua : ‡b kuvitettu ; ‡c 21 cm~~

~~300 ## ‡3 CD-äänilevy ‡a 1 CD-äänilevy (65 min 49 s)~~

Vastaus: Ylempi vaihtoehto on oikein, esimerkki korjataan sovellusohjeeseen.

5) Kysymys: Mitä merkitään 240 kenttään jos alkuteos kiinankielinen eikä sitä mainita julkaisussa?

Saako 240 kentän jättää merkitsemättä?

Vastaus:

Jos teoksen ensisijainen nimeke (yleensä alkuteos) voidaan selvittää, se merkitään kuvailuun.

Jos teoksen ensisijaisista nimekettä ei saa selvitettyä, alkuteoksen kenttää 130 tai 240 ei merkitä kuvailuun.

Jos kyseessä on välikäännös, välikäännös voidaan merkitä kenttään 700 tai 730. Ks. mallia ohjeesta **Teoksen ensisijaisen nimekkeen merkitseminen** Esimerkki 8: Julkaisua ei ole käännetty alkuperäisestä teoksesta, vaan muunkielisestä 'välikäännöksestä'

6) Kysymys: 700 osakenttien käyttö?

Jos DVD-pakkauksessa on useita elokuvia, joista yksi perustuu romaaniin, 700-kentän tekijä/nimeke-kirjauksessa ei pysty yksilöimään mihin elokuvista kentällä viitataan. Onko tähän muuta tapaa, kuin avata asiaa huomautuskentässä?

Vastaus: Asian voi ilmaista huomautuskentissä. Tai tapauskohtaisesti myös 700 kentissä, niin että käytetään osakenttää ‡3 yksilöimään elokuvan, jota kentän tiedot koskevat.

7. Seuraava kokous

20.11.2018 klo 10.15, Kansalliskirjasto, Fabianian kokoushuone, Yliopistonkatu 1